

Gemeente Rotterdam

College van Burgemeester en Wethouders

Bezoekadres: Stadhuis Coolsingel 40

3011 AD Rotterdam

Postadres: Postbus 70012

3000 KP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl

E-mail: informatiebeheer@rotterdam.nl

Inlichtingen: B. Hartog

Telefoon: 06 42 10 76 53

Cluster: Directie Veiligheid

Ons kenmerk: 20bb15940

Uw kenmerk:

Datum: B&W 27 oktober 2020

Betreft: Voortgang aanpak steekincidenten

Aan de Gemeenteraad

Onderwerp:

Voortgangsbrief aanpak steekincidenten

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

N.a.v. de regeling van werkzaamheden van 24 september jl. informeren wij uw raad over de voortgang van de aanpak van steekincidenten en doen wij voorstellen voor het afdoen van de volgende moties en toezeggingen:

- Motie Dwangsom als laatste redmiddel (20bb7915)
- Motie Boksles in plaats van mes op zak (20bb7926)
- Motie Veiligheid naar Schots voorbeeld (20bb7936)
- toezegging om de raad jaarlijks informeren over dit fenomeen (20bb7155)
- toezegging om een brief te sturen over cijfers en de aanpak van messengeweld (20bb14994)

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/begroting/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- Programma Veilig@Rotterdam 2018-2023.
- Beantwoording raadsragen (D66) Preventieve aanpak steekincidenten met gedragsregulering en agressietrainingen (20bb5559)
- Raadsragen (VVD) Geen verkoop messen aan kinderen (20bb11207).

Toelichting:

Samen met partners werken we hard om het aantal steekincidenten en het messenbezit onder jeugd een halt toe te roepen. De urgentie blijft want ook afgelopen maanden hebben er ernstige incidenten plaatsgevonden, waarbij regelmatig jonge mensen zijn betrokken zoals de steekpartij met dodelijke afloop in Rozenburg. Niet alleen in onze stad, maar ook op andere plekken in het land zien we deze geweldsexcessen, zoals de steekpartij in Scheveningen in augustus. Geweld is nooit een antwoord op welke vorm van tegenstelling, discussie of aanvaring dan ook.

We betreuren de slachtoffers en zijn ons bewust van het verdriet en de impact die deze incidenten hebben op familie, vrienden, de buurt en de stad. Uw raad heeft dan ook terecht veel aandacht voor dit fenomeen. Niet alleen om vanuit de zorg om deze ernstige incidenten tegen te gaan, maar ook vanuit de noodzaak om een integrale brede aanpak te vormen. Het college is het met uw raad eens dat een integrale aanpak van steekincidenten en andere vormen van jeugdcriminaliteit het meest effectief is. In de afgelopen tijd is daarom een flink aantal maatregelen genomen om het geweld te stoppen en dit negatieve voorbeeldgedrag richting andere jongeren tegen te gaan. Met deze brief geven we inzicht in de cijfermatige ontwikkeling van de steekincidenten, gaan we kort in op het fenomeen binnen de context van de jeugdcultuur en informeren we uw raad over de stand van zaken van eerder genomen maatregelen en uitwerking van diverse moties.

Cijfermatige ontwikkeling

In de eerste negen maanden van dit jaar zijn er door de politie 69 steekincidenten geregistreerd binnen de gemeente Rotterdam. Op basis van deze cijfers ziet het college dat het aantal steekincidenten een gelijke tred vertoont met vorig jaar. In tabel 1 zijn ook de geregistreerde verdachten per leeftijdscategorie opgenomen. Het aantal steekincidenten geeft aanleiding om in te blijven zetten op een integrale aanpak van tegenhouden, vervolgen en perspectief bieden.

Tabel 1. Aantal steekincidenten en geregistreerde verdachten in Rotterdam 2018-2020

	2018	2019	2020 (t/m 30-09)
Steekincidenten¹²	74	93	69
Verdachten 12-17 jaar	12	21	16
Verdachten 18-24 jaar	13	11	8
Verdachten 25 jaar en ouder	41	48	42

Bron: Politie

De context rondom dit fenomeen

Er is recentelijk veel gezegd en geschreven over deze geweldsexcessen in relatie tot jeugdcultuur. Het college is van mening dat er geen eenvoudige verklaring te geven is voor het gedrag van individuele geweldplegers. Het zou te kort door de bocht zijn om vanuit een invalshoek, bijvoorbeeld *drill*muziek, een verklaring te zoeken voor dit geweld en daaropvolgend een aanpak op te stellen. Het college ziet meerdere factoren die van invloed zijn op dit fenomeen en op de ontwikkeling van jeugdcriminaliteit in zijn totaliteit. Deze factoren spelen op lokaal, regionaal en mondiaal niveau, zoals de invloed van social media en de online leefomgeving van de

¹ De volgende definitie van steekincidenten wordt in de eenheid Rotterdam-Rijnmond gehanteerd: Incidenten waarbij door de dader(s) met een voorwerp een stekende beweging wordt gemaakt richting (een) slachtoffer(s). Een steekincident kan letsel tot gevolg hebben maar kan ook een poging betreffen. Niet bij iedere steekpartij is een verdachte geïdentificeerd en bij een steekpartij kunnen ook meerdere verdachten zijn geïdentificeerd.

² De data is een momentopname en kent een peildatum van 06-10-2020. Dit betekent dat het aantal verdachten nog kan wijzigen vanwege ontwikkelingen in huidige onderzoeken.

jeugd en de invloed van de huidige coronacrisis. Om hier meer over te weten te komen heeft het college eind vorig jaar de EUR gevraagd onderzoek te doen naar het geweld onder jongeren in relatie tot muziek en de digitale wereld. We verwachten u dit rapport begin december aan te bieden.

Tegelijkertijd wachten we niet af en zetten we samen met partners extra in op het tegengaan van geweld en specifiek het geweld onder jongeren. Het college heeft recentelijk partners in de stad gevraagd om gezamenlijk verder aan de slag te gaan met de aanpak van dit fenomeen. Dit doen we in twee werkgroepen. De eerste werkgroep, met daarin alle ketenpartners, zet in op extra maatregelen in aanvulling op de eigen rol en taken. Met de tweede werkgroep, waar experts in de jeugdcultuur zitting nemen, onderzoeken we meer creatieve ideeën die een bijdrage kunnen leveren aan minder wapenbezit onder jongeren en minder steekincidenten. Dit doen we dus in de stad, maar daarvoor hebben we ook anderen nodig. Afgelopen zomer heeft de burgemeester samen met ambtsgenoten gesproken over dit thema met de minister van Justitie en Veiligheid en de minister voor Rechtsbescherming. Op dit moment werkt het ministerie van Justitie en Veiligheid aan een actieplan dat een bijdrage moet leveren aan het versterken van de lokale aanpak. Het college levert input voor dit plan en werkt mee aan de uitvoering. Het college ziet meerwaarde in nader onderzoek naar de mogelijkheden om verboden wapens steviger te sanctioneren, messenbezit bij minderjarigen in de openbare ruimte te verbieden, online activiteiten van individuen beter te monitoren (en zonodig te beperken) en te verkennen welke andere mogelijkheden er zijn om ouders en/of verzorgers te bewegen om het risicovolle gedrag van de eigen kinderen tegen te gaan. Een deel van deze input is in lijn met het initiatiefvoorstel van Leefbaar Rotterdam dat eerder dit jaar is ingediend.

Stand van zaken maatregelen

Hieronder lichten wij de voortgang van diverse maatregelen toe en doen wij afdoeningsvoorstellen op een aantal moties.

Last onder dwangsom messenbezit

Er is tot nu toe veertien keer een last onder dwangsom messenbezit uitgereikt, tezamen met twaalf gebiedsverboden. Tot op heden is geen van deze jongeren met een mes op straat aangetroffen. De last is nog niet overtreden en er is dus nog geen besluit genomen om de dwangsom te verbeuren.

In reactie op de motie "Dwangsom als laatste redmiddel" (20bb7915) stelt het college dat de toepassing van dit instrument verloopt volgens de motie. De partners in het Zorg- en Veiligheidshuis besluiten samen om de burgemeester te verzoeken een bestuurlijke maatregel te treffen. Elk verzoek om een bestuurlijke maatregel is dus een door alle partners gedragen verzoek, dat past binnen het plan van aanpak waarbij het doel altijd is om de situatie te herstellen en perspectief te bieden. Vervolgens bekijkt de burgemeester ook zelf of een last onder dwangsom een moreel en juridisch passend en haalbaar bestuurlijk middel is.

In de motie is ook verzocht om deze maatregel te evalueren. Op dit moment wordt de evaluatie van deze en andere bestuurlijke maatregelen voorbereid. Om een goede evaluatie op te kunnen zetten, waar ook het verbeuren van de dwangsom onderdeel van uitmaakt, is meer tijd nodig. Uw raad wordt in juli 2021 geïnformeerd over de uitkomsten. Hierbij zal ook aandacht zijn voor de financiële effecten van de dwangsom op het gezin/ouders/verzorgers.

Integrale aanpak in het Zorg en Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond (ZVHRR)

Voor de zomer informeerde het college uw raad over de inrichting van een integrale aanpak voor alle jeugdige verdachten van steekincidenten en/of verboden wapenbezit, waarbij ook de onderwijsinstelling als partner meewerkt. In juni is in het ZVHRR gestart met multidisciplinaire overleggen voor personen die afgelopen jaar verdachten zijn geweest bij een steekincident. Het is positief te melden dat alle onderwijsinstellingen de uitnodiging hebben geaccepteerd. Er zijn tot nu toe zes onderwijsinstellingen (diverse locaties) betrokken bij deze aanpak. Daarbij wordt ook gekeken naar de ouders, broertjes en zusjes en het netwerk waarin deze jongeren functioneren.

Er is gezamenlijk gekeken naar de zorgen en problemen van desbetreffende jongeren en bekeken welke interventies kunnen worden ingezet om de jongeren de nodige hulp te bieden om de incidenten een halt toe te roepen. Ook is systeemgericht gekeken en naar mogelijkheden gezocht om een positief netwerk rondom de jongeren te organiseren. Onder andere is de levensloopconsulent ingezet en het wijkteam voor verdere begeleiding van de jongeren en/of hun ouders/gezinsleden. Er zijn ook afspraken met scholen gemaakt om te kijken naar interventies binnen de context van de school.

Preventieve inzet

Het college zet naast een gerichte aanpak op plegers van messengeweld ook preventief in om te voorkomen dat de jongeren geweld plegen en dat wapenbezit als normaal wordt gezien. Dit gebeurt op diverse sporen zoals gerichte inzet (trajecten/begeleiding/interventies) op individueel niveau bij risicojongeren en gerichte voorlichting op scholen en via het jongerenwerk (zie ook beantwoording raadsragen Preventieve aanpak steekincidenten met gedragsregulering en agressietrainingen, 20bb5559).

Uw raad heeft ook verzocht om lokale initiatieven te ondersteunen die een bijdrage kunnen leveren aan preventie. Het college faciliteert dit voornamelijk via een aantal subsidiekaders. De partijen die subsidie ontvangen worden door de gemeente actief betrokken in het lokale wijknetwerk en vervullen in veel gevallen ook al langere tijd een rol in de wijk. De initiatieven werken met kinderen en jongeren aan het ontwikkelen van talenten en weerbaarheid of stimuleren de sociaal-emotionele ontwikkeling. Deze initiatieven bieden jongeren ruimte zichzelf te uiten en bieden een alternatief voor de straatcultuur. Hieronder een overzicht van deze regelingen met daarbij voorbeelden van inzet vanuit deze regelingen:

- De subsidieregeling Couleur Locale is ingericht om lokale initiatieven te ondersteunen. In alle gebieden wordt goed gebruik gemaakt van deze regeling. In 2020 heeft Rotterdam € 1,8 miljoen vanuit deze regeling geïnvesteerd in organisaties die lokaal initiatieven ontplooiën voor de doelgroep kinderen en jongeren en een bijdrage kunnen leveren aan de preventie van onwenselijk gedrag. Het voert te ver om alle partijen hier te noemen, maar u moet hierbij denken aan onder meer Monteiro Gym in Feijenoord, Stichting B for You (mentoring in meerdere gebieden), Het Leespaleis in Delfshaven, Time-Out in Pernis, Ravottuh (natuurspelen) in Prins Alexander, stichting Talentz Skool in IJsselmonde en boksschool 't Hof in Kralingen-Crooswijk.
- Het subsidiekader jeugdpreventie 'Versterken en Voorkomen' heeft tot doel om kansen voor jongeren te versterken en problemen te voorkomen. Bij dit subsidiekader wordt o.a. ingezet op het versterken van sociaal emotionele vaardigheden van kinderen en jongeren en opvoedvaardigheden van ouders en verzorgers. De aanvragen worden mede beoordeeld op de mate van effectiviteit door een van de landelijke databanken met effectieve interventies. U kunt qua gesubsidieerde inzet onder andere denken aan de agressieregulatie-training Alles Kidzzz en de inzet van Amigo's (ontwikkeld door Bureau Frontlijn) op en rond diverse scholen.
- Het college heeft incidentele middelen ontvangen voor inzet op de preventie van ondermijning (ca. €1,5 miljoen). Deze middelen worden ingezet op vier hoofddoelen te weten voorkomen delinquentie, voorkomen recidive, versterken sociale/fysieke veiligheid en voorkomen slachtofferschap. Deze incidentele middelen worden beschikbaar gesteld aan de volgende trajecten: Alleen jij bepaalt wie je bent, Citysteward, uitvoering actieprogramma Veiligheid in en om school, project Schaduwzijde drugsgebruik, het Vadercentrum, Joint the Club, pilot ervaringsdeskundigen, voorlichting criminele uitbuiting, project Lovitura, Schoon Schip en project City24 IJsselmonde. Bij deze trajecten is er sprake van cofinanciering door de gemeente Rotterdam.

Organisaties kunnen financiering aanvragen voor de Couleur Locale regeling via <https://www.rotterdam.nl/loket/subsidie-couleur-locale/> en voor het subsidiekader Jeugdpreventie via <https://www.rotterdam.nl/loket/subsidie-jeugdpreventie-2021/>. Met bovenstaande stellen wij voor motie 20bb7926 als afgedaan te beschouwen.

Inzet grenzenstellend jongerenwerk

In mei informeerden wij uw raad over de verkenning naar de inzet van grenzenstellend jongerenwerk ter voorkoming van delinquent en overlastgevend gedrag bij risicjongeren. Dit naar aanleiding van het aantal steekincidenten van afgelopen najaar, maar ook ter voorkoming van andere zorgwekkende fenomenen zoals *moneymuling*, sexting, openlijk groepsgeweld, drugsgebruik en handel. Het college heeft besloten om in de komende periode extra middelen in te zetten om deze inzet mogelijk te maken. Per 1 september jl. is opdracht gegeven voor de inzet van 30 extra jongerenwerkers. Voor deze inzet zijn uitgangspunten geformuleerd en worden per gebied plannen van aanpak opgesteld.

Deze jongerenwerkers dienen te werken aan het versterken van de sociaal-emotionele vaardigheden bij de doelgroep door middel van vroegtijdige signalering en preventieve inzet. De inzet is gebiedsgericht, maar niet beperkt tot gebiedsgrenzen. Een ander uitgangspunt is “vasthouden, niet loslaten”, waarbij de jongerenwerker op basis van zijn of haar professionele oordeel een jongere uit de doelgroep blijft volgen en ondersteunen, totdat het problematisch gedrag afneemt óf er andere partners binnen het stelsel van zorg en veiligheid de desbetreffende jongere overgedragen kunnen krijgen.

Met onderwijsbesturen is overeengekomen dat op 15 locaties waar zorgen zijn over de sociale en fysieke veiligheid, ondersteuning komt van twee vaste jongerenwerkers per locatie. Het onderwijs is een belangrijke partner in deze preventieve aanpak. De middelbare scholen en mbo-instellingen in Rotterdam waren in de maanden voor de zomer ofwel gesloten of goeddeels dicht. Het onderwijs voor leerlingen en studenten werd vooral thuis gevolgd. Nu het voortgezet onderwijs weer helemaal open is en het mbo deels, keert ook de behoefte terug aan deze vorm van ondersteuning.

Daarnaast wordt met scholen gekeken hoe onderwijsinstellingen vaker meldingen bij de politie kunnen doen, evenals komen tot meer aangiftes. Vaak voelen docenten schroom om naar de politie te stappen. ROC Zadkine verkent de juridische mogelijkheden om tot meer meldingen en aangiftes te komen. Zodra deze op een rijtje zijn gezet, is het zaak om goed met scholen te communiceren over de mogelijkheden die er zijn om te melden bij de politie en om aangifte te doen.

Onderzoek “Veiligheid naar Schots voorbeeld”

Op verzoek van de raad is onderzoek gedaan naar de werkwijze van de *Scottish Violence Reduction Unit* (<http://www.svru.co.uk/>) en in hoeverre dit navolging kan krijgen in Rotterdam. De Schotse aanpak bevat een aantal uitgangspunten van waaruit we hebben gekeken naar de Rotterdamse inzet:

- “*treating violence as an infection which can be cured*”. Dit doet men door zo vroeg mogelijk signalen op te pikken en daarop zo mogelijk te acteren;
- de SVRU werkt vanuit een analyse van de achterliggende factoren en kiest vervolgens een community-based aanpak waarin de gezondheidszorg, school, politie en de straatwerkers betrokken worden.
- de SVRU streeft waar mogelijk naar aanpakken die op heel Schotland kunnen worden toegepast (enigszins vergelijkbaar met de wens in Rotterdam om te werken met *evidence based* programma’s).
- de SVRU zet met projecten in op vroegsignalering. Een voorbeeld hiervan zijn de zogenaamde “Navigators”, *social workers* die al in een ziekenhuis eventuele zorgvragen signaleren en daar in de sociale omgeving van de persoon hulp en ondersteuning bij zoeken (vergelijkbaar met de rol van het schoolmaatschappelijk werk op de Rotterdamse scholen).
- in de aanpak spelen mentoren en rolmodellen (“*champions*” genoemd) een grote rol. Zij worden ingezet om bijvoorbeeld vrouwendiscriminatie bespreekbaar te maken en worden gezocht in de verschillende gemeenschappen.

- een laatste project uit deze aanpak dat door ons is bekeken, heet "Street & Arrow". Een sociale onderneming op het gebied van "street food", die voormalig criminelen perspectief op werk en begeleiding biedt (vergelijkbaar met een organisatie zoals de Rotterdamse 'Heilige Boontjes').

Wij zien in de Schotse aanpak in de eerste plaats een bevestiging van de keuze van dit college om aandacht te hebben voor preventie. Dit steunt ons in de keuze voor de ontwikkeling van een jeugdbeleid dat leunt op een factorenmodel (gebaseerd op de beschermende en risicofactoren in het leven van opgroeiende kinderen) en een hieraan gekoppelde wijkgerichte methodiek (de wijkprogrammering jeugd) die ons helpen om te werken aan een gerichte investering in een wijk. Het succes van de Schotse aanpak lijkt op een iets oudere doelgroep groter te zijn. We hebben bijvoorbeeld geconstateerd dat de jongste deelneemster aan het project Navigators 14 jaar was, maar dat de gemiddelde leeftijd (van de mensen die hulp hebben aangenomen) voor mannen ligt op 32,5 jaar en voor vrouwen op 33,8 jaar. (De meest recent beschikbare cijfers dateren uit de jaargang 2017-2018).

Wij nemen de opgedane kennis mee in de verdere uitwerking van het beleidsplan "Heel de stad". U zult dit terugzien in onder meer de inzet van het factorenmodel, het werken aan verbindingen tussen politie, jongerenwerk en onderwijs (waardoor we via scholen als vindplaats vroeger signalen op kunnen pakken) en de inzet van lokale rolmodellen. Hiermee stellen wij u voor motie (20bb7936) af te doen.

Wapenverbod in het Openbaar Vervoer

Op verzoek van het college onderzoekt de RET de mogelijkheid of het bezit van een verboden wapen in het openbaar vervoer een grond kan zijn voor een OV-reis en/of verblijfverbod. Het college verwacht de uitkomsten van dit onderzoek dit najaar. Het onderzoek naar deze maatregel is eerder door uw raad omarmd vanuit het initiatiefvoorstel "Rotterdams Aanvalsplan Wapengeweld van Leefbaar Rotterdam".

Door middel van deze brief stellen wij tevens voor toezeggingen 20bb7155 en 20bb14994 als afgedaan te beschouwen.

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

V.J.M. Roozen

Bijlagen:

- Motie Dwangsom als laatste redmiddel (20bb7915)
- Motie Boksles in plaats van mes op zak (20bb7926)
- Motie Veiligheid naar Schots voorbeeld (20bb7936)

De burgemeester,

A. Aboutaleb